

Strategisk tema: studentenes suksess i høyere utdanning

Drøfting

Saken gjelder

I januar 2017 startet UiB et nasjonalt prosjektet *Kompetansedeling for studenters suksess i høyere utdanning* (<https://nfye.w.uib.no/>). Kompetansedeling for studenters suksess i høyere utdanning er et nasjonalt prosjekt for ansatte og studenter i høyere utdanning. Prosjektet arbeider for å oppnå bedre gjennomføring, bedre resultat og redusert frafall i høyere utdanning. Universitetet i Stavanger har vært medlem i dette nettverket siden oppstarten i 2017.

Prosjektet skal bidra til at universitet og høyskoler kan drive et systematisk arbeid for å sikre at flere studenter fullfører sin utdannelse og oppnår sin grad, i henhold til institusjonenes kvalitetskrav. Tiltak overfor førsteårsstudentene står sentralt. Det arbeides med å fremme samarbeid og innsikt på tvers av institusjoner, fag og profesjon. Aktiviteten er forskningsbasert, men skal først og fremst ha en praktisk tilnærming ved deling av arbeidsmåter og tiltak.

Utdanningsledere, studieadministrativt ansatte og studenttillitsvalgte er de sentrale målgruppene, men prosjektet retter seg mot alle i høyere utdanning som har et ansvar for å tilrettelegge for at flere studenter lykkes med studiene sine.

Kompetansebygging skjer ved deling av erfaring og kunnskap gjennom å skape ulike møteplasser og ha tilgjengelig ressurser på nett. Det har vært arrangert flere seminarer og arbeidsmøter i regi av prosjektet

Prosjektets nettsider er innholdsrike på informasjon, tips og artikler.

Gjennomstrømming og frafall

Ved UiS arbeides det kontinuerlig med å tilrettelegge for at studentene skal oppleve god mestring i et stimulerende og trygt læringsmiljø. Det er et mål at studenter som begynner på studier hos oss skal lykkes. Likevel må vi erkjenne at mange studenter slutter før de fullfører en grad, enten bachelor eller master.

Gjennomstrømming og frafall i høyere utdanning er komplekst. Vi vet lite om hvorfor våre studentene slutter på studier; det kan være studierelatert eller skyldes private forhold, eller at de faktisk ikke slutter som studenter, men velger å fortsette studier ved annen institusjon eller de bytter studieretning. Mest sannsynlig er studenters valg om å slutte på et studie påvirket av flere ulike faktorer.

Som utdanningsinstitusjon er det viktig å iverksette tiltak som bidrar til at studentene opplever god mestring i et stimulerende og trygt læringsmiljø.

Pilotprosjekter ved UiS

De to pilotprosjektene som vi presenterer i denne saken springer ut av fagmiljøet ved de to studieprogrammene bachelor i matematikk og fysikk og barnehagelærerutdanningen bachelor. Begge disse prosjektene har delvis vært finansiert av utdanningsdirektøren. Ved disse programmene har pilotprosjektene fokus på studentmottak, inkludering, integrering og arenaer for å styrke sosiale og faglige relasjoner i studiet.

Matematikk og fysikk bachelor

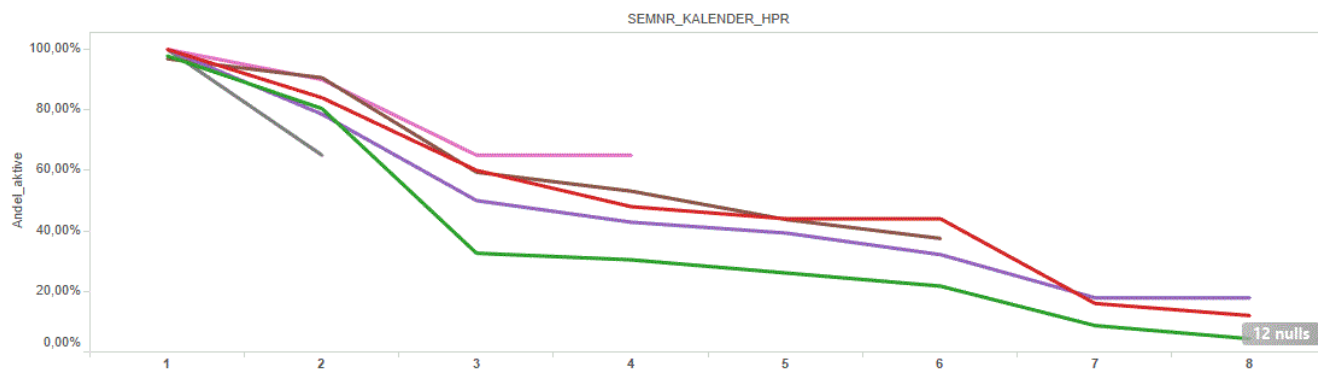
Institutt for matematikk og fysikk har satt i gang ulike tiltak for studentene på Matematikk og fysikk BA. Det er ikke så mange studenter på dette bachelorprogrammet, de to siste studentkullene er hver på 20 studenter.

Matematikk og fysikk bachelor - aktive, kvalifikasjoner og frafall

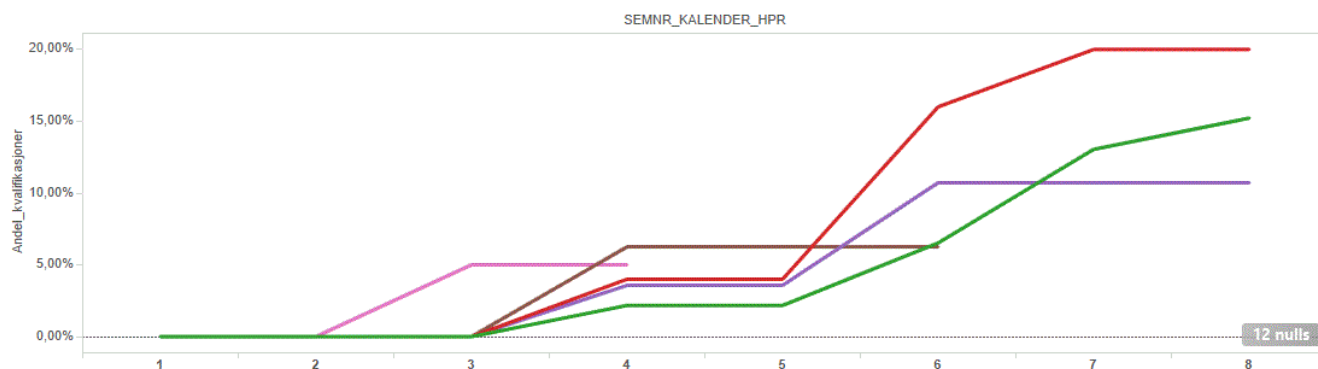
Det har vært vanskelig å få studentene til å fullføre studiet og frafallet har vært høyt. Grafene nedenfor gir en visuell fremstilling av situasjonen de siste seks årene, høsten 2013 til høsten 2018. Grafene viser andel aktive studenter, andel studenter som oppnår kvalifikasjon og andel studenter som slutter/fracfall. X-aksen antall semestre og viser 8 semestre.

Merk at Y-aksene har ulik skala i de tre figurene nedenfor. *Grafen for Kvalifikasjoner* (0%-20%) ville vært langt flatere hvis den hadde hatt samme skala som grafen for *Frafall*, (0%-80%).

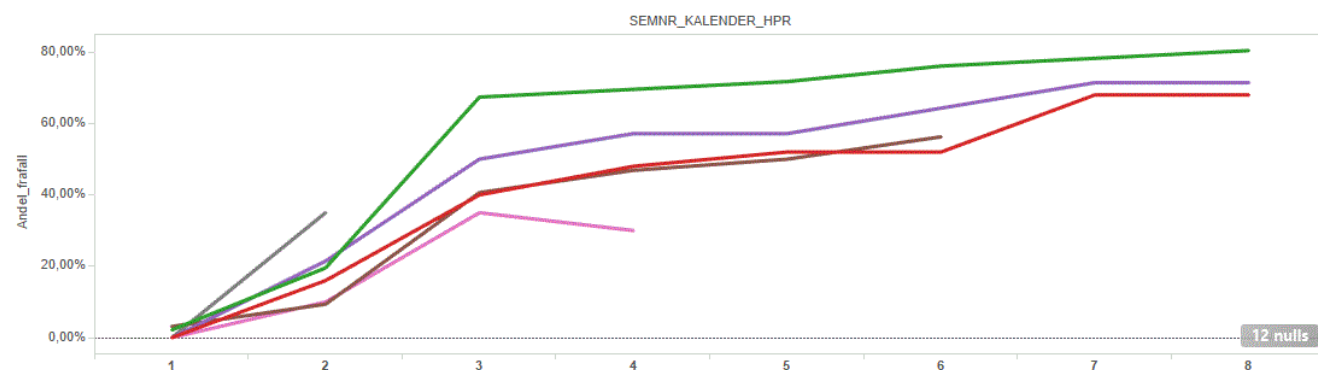
G Flere startår: Aktive

E Flere startår: Kvalifikasjoner

F Flere startår: Frafall

År termin start

- 2013 HØST
- 2014 HØST
- 2015 HØST
- 2016 HØST
- 2017 HØST
- 2018 HØST

Grafene er ikke egnet for å vise et detaljerte bildet, men det gir et godt overblikk over gjennomføring og frafall gjennom studieløpet.

Andelen aktive studenter reduseres kraftig i løpet av de to første semestrene (figur G). I 2013-kullet (grønn) var det om lag 30% aktive studenter igjen på studieprogrammet i tredje semester. Figur E viser at dette ikke hadde sin årsak i at studentene oppnådde kvalifikasjon, men at de hadde sluttet. Figur F viser at knapt 70% av studentene hadde sluttet. I de påfølgende årskullene ser vi at grafene viser et noe mer positivt resultat, men likevel er gjennomstrømming- og frafallstallene foruroligende. Det er verdt å merke seg grafene i figur E. Studieprogrammet er 3-årig, dvs 6 semestre. Figur E viser at alle årskullene har studenter som fullfører før normert tid. Dette kan bety at studenter som i tidligere kull er registrert som frafallende, har kommet tilbake for å fullføre studiet. Dette er problemstillinger som kan undersøkes nærmere ved en senere anledning.

Resultatene fra årskullet 2018, som er det siste studentkullet som er tatt opp på programmet, er annerledes enn de foregående årskullene. Andel aktive studenter i dette kullet faller det første semesteret (figur G). Figur F viser at disse studentene har sluttet/frafalt.

Det er klart at det er utfordringer med gjennomstrømming og frafall på studieprogrammet Matematikk og fysikk bachelor. Disse utfordringene søker Institutt for matematikk og fysikk å adressere ved følgende tiltak:

«Pilotprosjekt gjennomstrømming», tiltak for å bedre gjennomstrømmingen på bachelorprogrammet i matematikk og fysikk

Instituttet har etablert en serie med sosiale kvelder for studentene. Studentene inviteres (ca. et par ganger i semesteret) til oss. Vi har en «career talk» (jf. vedlegg «Maths and Physics Social Evening»), serverer pizza og brus og følger opp med spillekveld. Deltakere er studenter og ansatte, og det er fullt hus!

Instituttet har satt i gang diverse tiltak som skal motivere for å fullføre utdanningen ved at studenten ser hvilken rolle man kan spille i arbeidslivet med fullført utdanning. Alumni-intervjuer og Q-and-A på programsiden, det skal lages filmsnutter som viser faglig aktivitet på instituttet.

Instituttet jobber med planer for «drop in-senter»; et sted der studentene kan henvende seg for ekstra faglig hjelp. Den enkelte student kan komme med sine spesifikke utfordringer og få hjelp.

Instituttet jobber også for at studentene på matematikk og fysikk-programmet skal få beholde rommet de har til sin linjeforening, «Theta-rommet». (Linjeforeningen heter «Theta».) Instituttet er overbevist om at dersom studentene mister dette uten noen erstatning, så vil det kunne ha større negativ effekt på gjennomstrømmingen enn summen av alle våre positive tiltak.

Instituttet har også satt i gang en rekke tiltak for å bedre rekrutteringen inn til studiet. Flere studenter inn kan bety mer liv, mer motivasjon, enda bedre studiemiljø. Det legges til grunn at rekrutteringstiltakene kan ha positiv effekt på gjennomstrømmingen

Barnehagelærerutdanningen

Institutt for barnehagelærerutdanning arbeider også målbevisst for å styrke samhold, trivsel og tidlig inkludering av studentene i det sosiale og faglige fellesskapet på Barnehagelærerutdanningen bachelor. Instituttet sendte delegater til årskonferansen for Prosjektet Studenters suksess i høyere utdanning, og ble inspirert til å forsterke arbeide for å styrke gjennomstrømming og redusere frafall ved bachelorutdanningen.

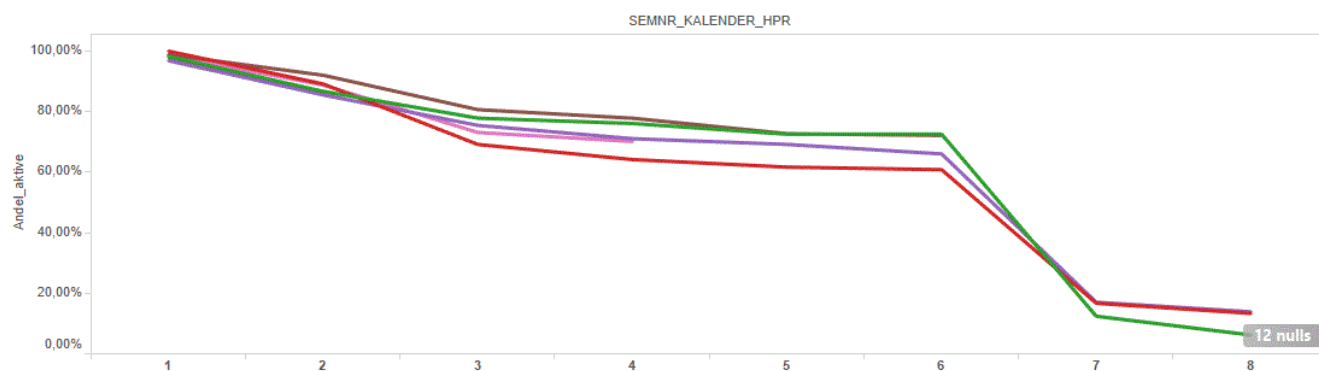
Viktige stikkord i dette arbeide er gode forberedelser, informasjonsflyt, godt mottak i oppstarts uken, og mer oppfølging av administrasjon i form av flere treffpunkt. En av de aller viktigste intensjonene har vært å gjøre en bredere innsats i forhold til oppfølging av 1. trinn studenter. Målet er at studentene raskt skal inkluderes i fellesskapet og integreres i et engasjerende studie- og læringsmiljø. Målsettingen ses også i forhold til oppfølging av SHoT undersøkelsen.

Barnehagelærerutdanning bachelor - aktive, kvalifikasjoner og frafall

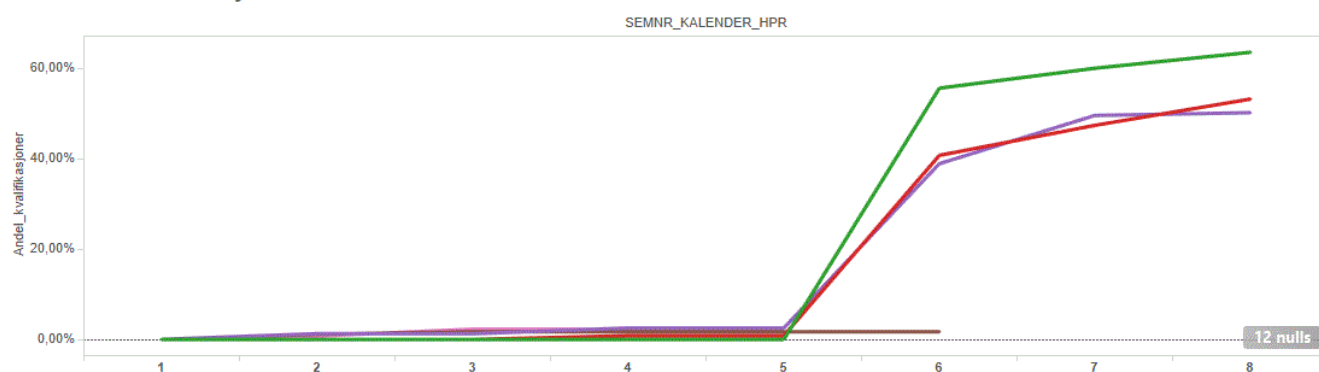
Nær 150 studenter starter ved barnehagelærerutdanning bachelor pr. år. Høsten 2018 startet 145 studenter på bachelorutdanningen. I 2016 startet 176 studenter, og dette var helt på grensen i forhold til hvor mange studenter instituttet klarte å betjene.

Grafene nedenfor er bygget likt som grafene ovenfor, med graf for andel aktive, andel kvalifikasjoner og andel som har sluttet/frafall. Grafene viser de seks siste årskullene. Også her er det verdt å merke seg at skalaene på y-aksen ulike i de tre figurene.

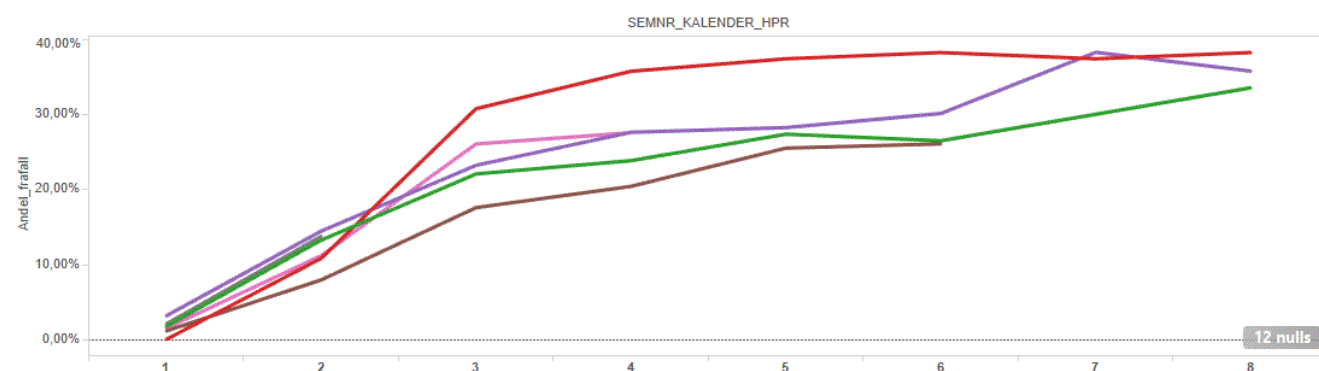
G Flere startår: Aktive

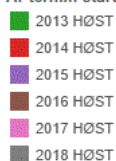
E Flere startår: Kvalifikasjoner

F Flere startår: Frafall

År termin start

De ulike studentkullene på barnehagelærerutdanning bachelor følger stort sett samme utviklingen gjennom studieløpet. Grafene for andel aktive (figur G) og andel frafall (figur F) følger hverandre, slik at reduksjon i antall aktive stort sett samsvarer med andelen studenter som slutter på studiet. Studentene som frafaller studiet, gjør det i løpet av de to første semestrene. Sannsynligheten for å fullføre utdanningen øker hvis studentene fortsetter på studiet etter det 2. semesteret.

Grafen som viser andelen studenter som oppnår kvalifikasjon (figur E), viser at de fleste studentene som fullfører, fullfører studiet på normert tid. Det ser ut som studentene på årskull 2016 representerer et avvik. Dette årskullet er nå i sitt siste semester og avlegger eksamener i disse dager. Data for dette studentkullet er ikke ennå klare.

En annen utfordring institutt for barnehagelærerutdanning har og som de har ønsket å adressere i dette pilotprosjektet, er studentenes motivasjon for faktisk å bli barnehagelærere. Tidligere har barnehagelærerutdanningen vært et springbrett inn til grunnskolelærerutdanningen. Dette er en utdanningsvei som ikke lenger er åpen. Studentene har også formidlet at de hadde andre utdanninger som sitt første valg (barnevernspedagog, sykepleie og sosionom).

Gjennom mer og bedre kommunikasjon, muntlig og skriftlig, ønsker instituttet å informere om at det eksisterer få muligheter til å kunne jobbe innenfor andre profesjoner etter endt barnehagelærerutdanning, slik at potensielle søkere ikke villedes til å tro at dette er en reell mulighet.

Tiltak for økt gjennomstrømming og redusert frafall – barnehagelærerutdanning bachelor

Analyse av grafene viser at det er viktig å sette inn en bredere innsats i forhold til oppfølging av 1. trinn studenter. Målet er at studentene raskt skal inkluderes i instituttets fellesskap og integreres i et engasjerende studie- og læringsmiljø. Målsettingen ses også i forhold til oppfølging av SHoT undersøkelsen.

Tiltak og aktiviteter:

- Ringeprosjekt: studenter ved barnehagelærerutdanningen ringer studenter som har mottatt studietilbud. Mål for samtalen er å snakke litt om studenttilværelsen, gi kort og nyttig informasjon om oppstart og fadderuke, samt gi potensielle nye studenter en tilbakemelding på hva utdanningen krever og inneholder samt å avklare motivasjon.
- Oppstartsuken: Tilstedeværelse og synlighet av ansatte som arbeider for best mulig mottak av studentene har vært viktig. I tillegg har det vært godt samarbeid med faddere for å få et utfyllende og variert tilbud til studentene, spesielt i oppstarts uken. Det har vært arrangert sosiale og faglige samlinger og ekskursjoner.
- Studentoppfølging: Instituttet gjennomførte en undersøkelse blant studentene der de ønsket å kartlegge hvordan studentene opplevde ringeprosjektet og oppstartsuken. Begge tiltakene ble godt mottatt av studentene. Det er også en høyere andel studenter som har barnehagelærerutdanning som sitt førstevalg i forhold til tidligere år.
- Studentenes forventninger knyttet til studie- og læringsmiljø for 1. trinn heltidsstudenter: Det har vært arbeidet med gjensidig forventningsavklaring mellom ansatte ved instituttet og studentene ved barnehagelærerutdanningen. Studiekoordinatorene har vært i dialog med studentene om forventninger til studie- og læringsmiljø, det har vært diskutert i fagmiljøet, skriftliggjort og tilgjengelig i Canvas. Arbeidet med forventningsavklaring har blitt godt mottatt av studentene.
- Videre oppfølging knyttet til studentenes suksess i høyere utdanning: For å øke studentgjennomstrømning, studiepoengproduksjon og motivasjon, har Institutt for barnehagelærerutdanning som mål å følge studentene tett gjennom studiet. Behovene for oppfølging endres underveis i studieforløpet, og i dialog med studentgruppene håper instituttet å kunne støtte der hvor behovet er størst, samt i henhold til de målsetninger som ligger i rammeplanen for utdanningen, læringsutbytter og profesjonsutvikling.

Oppsummering

I denne saken har to studieprogrammets pilotprosjekter for å redusere frafall og styrke gjennomføring vært presentert. Tiltakene som er iverksatt er utformet ved instituttene og er tilpasset ulike behov. Felles for dem er likevel at de både har en faglig og en sosial karakter. En kjerne i dette arbeidet er at tilrettelegging for å etablere gode sosiale nettverk virker inkluderende og styrker læring.

Arbeid for å tilrettelegg for best mulig undervisning og læring foregår kontinuerlig ved UiS. Det er imidlertid viktig å dokumentere arbeidet og de tiltak som iverksettes for på denne måten å legge til rette for erfaringsutveksling.

Det er sjeldent slik at effekter av tiltak lar seg spore umiddelbart. Statistikken som det vises til i denne saken, underbygger dette. For å se effekter av tiltak for å redusere frafall og øke gjennomstrømning er det nødvendig å ha et lengre tidsperspektiv. Disse to pilotprosjektene vil bli fulgt opp i sak til Læringsmiljøutvalget våren 2020.

Sist oppdatert 13.05.2019